

Αίτια της δυσμενούς εξέλιξης του κινήματος στη Μολδοβλαχία (Γεώργιος Στ. Μπακιρτζής, φιλόλογος)

/ [Πεμπτουσία](#)

Πολλά έχουν γραφεί για να εξηγήσουν την αποτυχία του κινήματος στη Μολδοβλαχία. Κάποιοι ιστορικοί είναι πολύ αυστηροί στις κρίσεις τους για τον αρχηγό του κινήματος, τον Αλέξανδρο Υψηλάντη, και επιρρίπτουν όλες σχεδόν τις ευθύνες σ' αυτόν, όπως ο Κωνσταντίνος Παπαρρηγόπουλος. Άλλοι είναι επιεικέστεροι, όπως ο συντάκτης του σχετικού άρθρου στην «Ιστορία του Ελληνικού Έθνους» της Εκδοτικής Αθηνών και αφήνουν να εννοηθεί ότι οι ευθύνες επιμερίζονται και σε άλλους.

Ο Κ. Παπαρρηγόπουλος γράφει: «Εις χείρας άλλου ανθρώπου, το εν ταίς ηγεμονίαις κίνημα ηδύνατο ου μόνον ως σπουδαίος αντιπερισπασμός να αποβή

χρήσιμον εις την Ελληνικήν Επανάστασιν, όπερ συνέβη, αλλά παρατεινόμενον, αν όχι άλλο, επί τινα χρόνον να δώση καιρόν εις τον Αυτοκράτορα Αλέξανδρον να ενεργήση τελεσφόρως καθάπερ ούτος εβουλεύθη να κάμη εκ πρώτης αφετηρίας»[1]. Στην «Επίτομη Ιστορία του Ελληνικού Έθνους» του ίδιου, που επιμελήθηκε και συμπλήρωσε ο καθηγητής Απ. Β. Δασκαλάκης, διαβάζουμε: «Επί μίαν περίπου εβδομάδα έμεινε στο Ιάσιον, χωρίς να κάμη τίποτε προς διοργάνωσιν και αύξησιν του στρατού, αλλά μόνον χειροτόνησε πολλούς στρατηγούς και αξιωματικούς του επιτελείου. Εκτός τούτον επεχείρησεν αισχράς καταπιέσεις κατά των πλουσίων Ελλήνων και Ρουμάνων, επέτρεψε την σφαγήν της μικράς τουρκικής φρουράς του Γαλαζίου και την λεηλασίαν της πόλεως αυτής υπό του τυχοδιώκτου Βασιλείου Καραβιά (...). Έμεινε κατόπιν αρκετάς ημέρας εις το Πλοέστι, χωρίς πάλιν να ενεργήση τίποτε σοβαρόν και τέλος έφτασε κατά τα τέλη Μαρτίου εις το Βουκουρέστιον»[2]. Επίσης αναφέρεται στην ανοχή του προς τον Βλάχο Βλαδιμηρέσκο και το Σάββα Καμινάρη, που δεν ήταν ειλικρινείς και πιστοί.

Νομίζουμε ότι ο Κ. Παπαρρηγόπουλος είναι κάπως άδικος, όταν ισχυρίζεται ότι δεν έκαμε τίποτε για την διοργάνωση του στρατού και ότι καταπίεζε τους Έλληνες πλουσίους στη Μολδοβλαχία. Ασφαλώς για το δεύτερο έχει υπόψη του την περίπτωση» που αναφέρεται στο «Νεώτερον Εγκυκλοπαιδικόν Λεξικόν» της Εκδόσεως Εγκυκλοπαιδικής Επιθεωρήσεως «Ήλιος». Να δούμε την περίπτωση: «Ο Υψηλάντης καθ' υπόδειξιν των συμβούλων του εζήτησεν από ένα Έλληνα τραπεζίτην να του παραδώση τα φερόμενα ως κατατεθέντα εις χείρας τον ποσά της Φιλικής Εταιρείας και επειδή εκείνος ηρνήθη ότι του είχαν παραδώσει τοιαύτα χρήματα συνελήφθη και απεφυλακίσθη όταν κατέβαλεν 60000 γρόσια διά τον στρατόν»[3]. Ύστερα από αυτό πολλοί πλούσιοι έσπευσαν να εξαφανιστούν, γιατί όπως δικαιολογήθηκαν αργότερα, φοβήθηκαν μήπως υποστούν κατασχέσεις και βαρείες φορολογίες για τις στρατιωτικές ανάγκες.

Να δούμε και την άποψη άλλου αξιόλογου ιστορικού: «Ο Υψηλάντης έμεινε στο Ιάσιο έξι μέρες χάνοντας πολύτιμο καιρό. Στο διάστημα αυτό διάφορες αυθαιρεσίες των ατάκτων, που έμειναν ατιμώρητες, έκαναν πολύ κακή εντύπωση στους κατοίκους (...). Η αργή πορεία και η διστακτικότητα των κινήσεών του εμείωσαν πολύ το γόητρό του. Γι' αυτό γρήγορα έχασε την επιβολή του επάνω στο απειθάρχητο πλήθος των οπλοφόρων του»[4].

Για την κακή κατάσταση του στρατού και την αδυναμία του Υψηλάντη να επιβάλει την τάξη κάνει λόγο και ο ιστορικός του άρθρου στον ΙΒ' τόμο της Ελληνικής Ιστορίας εκδοτικής Αθηνών: «Η κατάσταση του στρατού από την άποψη της πειθαρχίας και ομοφροσύνης πολλών από τα ανώτερα στελέχη ήταν πολύ κακή. Ανυπακοή στις διαταγές, ραδιουργίες και διαιρέσεις από φιλοπρωτίες, κακοδοξία

και φθόνο, είχαν αποτέλεσμα διοικητική παράλυση, σχεδόν του στρατού».

Συμπέρασμα

Ο Υψηλάντης ως αρχηγός δεν μπορεί να μην ευθύνεται για την τραγική εξέλιξη του κινήματος καθώς και οι συνεργάτες του με τις εσφαλμένες εισηγήσεις τους. Ωστόσο είναι δίκαιο να μιλήσουμε και για το πόσο δύσκολο ήταν να διοικήσει ένα στρατό, που δεν ήταν τακτικός στην προέλευσή του, αλλά συγκροτούνταν από ομάδες με οπλαρχηγούς, που είχαν μάθει να ενεργούν αυθαίρετα, αυτόβουλα και να μην υποτάσσονται σε κανένα. Ασφαλώς χρειαζόταν κάποιον όχι τόσο ευγενή και λεπτόν άνθρωπον, αλλά σκληροτράχηλον με πυγμή και σκληρότητα.

Να αναγνωρίσουμε ακόμα ότι η διεθνής διπλωματική συγκυρία υπήρξε άκρως δυσμενής για το κίνημα, γιατί εκδηλώθηκε ακριβώς, όταν οι ηγέτες της Ιερής Συμμαχίας στο Νάυμπαχ συζητούσαν για τη λήψη μέτρων εναντίον των κινήματων που είχαν εκδηλωθεί. Αυτό δικαιολογεί και την άρνηση της Ρωσίας να έχει οποιαδήποτε ανάμειξη και τη ρητή δήλωση του Τσάρου ότι οι Έλληνες δεν έπρεπε να περιμένουν οποιαδήποτε βοήθεια. Αλλά και να καθυστερήσει η έναρξη της Επανάστασεως δεν ήταν δυνατόν τόσο, γιατί η εξάπλωση της Φιλικής Εταιρείας είχε αρχίσει να προκαλεί την ανησυχία στο Σουλτάνο, λόγω και της αφροσύνης κάποιων Φιλικών, που από τον ενθουσιασμό τους άφηναν να διαρρέουν τα μυστικά της Εταιρείας, όσο και γιατί ο Σουλτάνος είχε να αντιμετωπίσει την ανταρσία του Αλή πασά των Ιωαννίνων και ήταν αναγκασμένος να διαθέτει πολλές δυνάμεις σε κείνο το μέτωπο.

Όλα αυτά πρέπει να λάβει υπόψη του οποίος θέλει να είναι αντικειμενικός στην κρίση του για τις ευθύνες της αποτυχίας.

Πάντως όσο αυστηρός και αν είναι κανείς οφείλει να αναγνωρίσει τις καλές προθέσεις του Υψηλάντη, την ανυστερόβουλη αγάπη προς την πατρίδα και τις θυσίες που ευχαρίστως έκαμε για την Ελλάδα. Και καταλήγουμε με το εξής: «Αν η εκστρατεία του αγνού και ηρωικού εκείνου πατριώτου – του Υψηλάντου – απέβη τραγική δι' εκείνους που την ενήργησαν, υπήρξε όμως ο με πρωταρχικήν σημασίαν πρόλογος διά τον μέγαν ελληνικόν αγώνα»[5].

Επομένως παρά την τραγική του εξέλιξη το κίνημα εκείνο είχε μεγάλη σημασία για τήν επιτυχία της επανάστασεως στην Πελοπόννησο γενικότερα.

Παραπομπές

1.Κ. Παπαρρηγοπούλου, «Ιστορία του Ελληνικού Έθνους», τόμ. 5, σ. 19.

2.Κ. Παπαρρηγοπούλου, «Επίτομος Ιστορία Ελληνικού Έθνους», Επιμέλεια και συμπληρώσεις καθηγ. Δασκαλάκη, σ. 557.

3.«Νεώτερο Εγκυκλοπαιδικό Λεξικό», Επιθεωρήσεως «Ήλιος», σ. 339.

4.Α. Βακαλόπουλου, «Ιστορία της Ελληνικής Επανάστασεως», σσ. 45-46.

5.«Νεώτερο Εγκυκλοπαιδικό Λεξικό», Έκδοση Εγκυκλοπαιδικής Επιθεωρήσεως «Ήλιος», σ. 339.

Πηγή: Διμηνιαίο περιοδικό Ιεράς Μητροπόλεως Σερρών και Νιγρίτης, «ο Άγιος Νικήτας», έτος ΚΗ΄, τ. 265, σελ.58-59, Μάρτιος - Απρίλιος 2016